

Vero-osasto

Yhteenveto lausunnoista hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle vuoden 2024 talarviesitykseen liittyvistä ehdotuksista, jotka koskevat työtulovähennystä, matkakuluvähennystä, kotitalousvähennystä, rahastoihin sovellettavaa poikkeusta, ulkomaisten erityisasiantuntijoiden lähdeverotusta sekä perintöveron maksuajan pidentämistä

Valtiovarainministeriön vero-osasto lähetti 31.8.2023 lausunnolle hallituksen esitysluonnoksen vuoden 2024 tuloveroasteikosta, tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden muiden verolakien muuttamisesta.

Lausuntoa pyydettiin 29 viranomaiselta ja yhteisöltä. Lausuntonsa antoivat: Akava ry, Hyvinvointiala HALI ry, Kansaneläkelaitos, Verohallinto, Elinkeinoelämän Keskusliitto ry, Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA, Finanssiala ry, Keskuskauppakamari ry, oikeusministeriö, Perheyrittäjien liitto ry, Pääomasijoittajat ry, Sote Palveluyrittäjät SOTEPA ry, Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallitus, Suomen Fysioterapeutit ry, Suomen Kuntaliitto ry, Suomen Kuntoutusyrittäjät ry, Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry, Suomen Yrittäjät ry, STTK ry, Tehy ry, Työn ja talouden tutkimus LABORE, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry, Veronmaksajain Keskusliitto ry ja Kuntoutusalan Asiantuntijat ry.

Eduskunnan oikeusasiamies ilmoitti, ettei se anna lausuntoa asiassa. Työ- ja elinkeinoministeriö sekä Terveystieteiden tutkimuskeskus ilmoittivat, ettei niillä ole lausuttavaa asiassa.

Lausuntopyyntö liitteineen ja lausunnot ovat nähtävissä osoitteessa:

<https://vm.fi/hanke?tunnus=VM082:00/2023>.

Esitysluonnoksen sisältö

Esitys sisältää seuraavat ehdotukset:

- Työtulovähennyksen enimmäismäärän korotuksen uudelleenkohdentaminen.
- Matkakuluvähennyksen omavastuun korotus.
- Kotitalous-, hoiva- ja hoitotyön perusteella myönnettävän määräaikaisen kotitalousvähennyksen korotuksen jatkaminen vuodelle 2024.
- Kotitalousvähennyksen ulottaminen kotona annettaviin fysioterapia- ja toimintaterapiapalveluihin.
- Määräaikaisen rahastopoikkeuksen jatkaminen vuodelle 2024.

- Ulkomaisten erityisasiantuntijoiden lähdeverotuksen määräajan pidentäminen seitsemään vuoteen.
- Perintöveron maksuajan pidentäminen kymmeneen vuoteen.
- Verohallinnosta annetun lain lakitekstissä veroasiamies-virkanimikkeeseen kohdistuvien viittausten korvaaminen sukupuolineutraaleilla ilmaisuilla.

Lausuntopalaute

Työtulovähennyksen enimmäismäärän korotuksen uudelleenkohdentaminen

Akava ry kannattaa ehdotusta varauksella. Lausunnon mukaan se, että 65 vuotta täyttäneet saavat työtulovähennyksen korotuksen kaksinkertaisena, voi olla merkittävä työuran jatkamiseen kannustava seikka. Akava kannattaa tällaista korotusta, sillä sen vaikutus 65 vuotta täyttäneiden työllisyysasteeseen on suunnaltaan selvä – työllisyysaste nousee.

Lievä varauksellisuus liittyy työtulovähennyksen ehtojen poukkoiluun, koska vain vuosi sitten ikäperusteisesti 60 vuotta täyttäneillä verovelvollisilla työtulovähennystä korotettiin ja ehdotuksen myötä 60–64-vuotiaiden osalta korotus jäisi ehdotuksen myötä vain yhden vuoden mittaiseksi. Akava ehdottaakin ikärajojen muutoksen toteuttamista asteittain tapahtuvaksi 2–3 vuoden aikana.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK ilmoitti, ettei sillä ole lausuttavaa asiassa.

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA katsoo, että ehdotettu työtulovähennyksen enimmäismäärän uudelleenkohdistus vaikuttaa työnteon kannusteiden näkökulmasta lähtökohtaisesti kannatettavalta. ETLA toteaa lausunnossaan, että vaikutus julkiseen talouteen on esitetystä mallissa todennäköisesti lievästi negatiivinen, sillä kannustinvaikutus jäänee vähäiseksi.

Eläkejärjestelmän kannalta neutraali tapa kannustaa lisätyöntekoon ja lisätä joustavuutta olisi ETLAn mukaan tehdä työeläkemaksusta ja vastaavasti työeläkekarttumasta vapaaehtoinen alimman vanhuuseläkeiän täyttäneille. Toisaalta tehokkain tapa pidentää työuria on tutkitusti vanhuuseläkeiän nosto. Molemmilla olisi positiiviset vaikutukset julkiseen talouteen.

Oikeusministeriö toteaa lausunnossaan, että voi nähdä esityksen tavoitteet, siirtää verokannustimien painopistettä 65 vuotta täyttäneisiin ikäluokkiin sekä verotuottojen kasvattaminen, vastaavina ja siten ne voidaan nähdä hyväksyttävänä. Nyt arvioitavan esityksen tavoite on tarkentunut 65 vuotta täyttäneisiin ikäluokkiin. Ministeriön mukaan yksilöiden kannalta vuosittain muuttuvaa sääntelyä voi pitää huonosti ennakoitavana eikä aiemman muutoksen tavoitteiden toteutumista voida hyödyntää tämän esityksen ehdotusten arvioinnissa, koska sääntely on ollut voimassa vasta kuluvan vuoden.

Ministeriö viittaa lausunnossaan myös perustuslakivaliokunnan lausuntoon PeVL 54/2022 vp, jolla valiokunta kiinnittää valtioneuvoston huomiota vuosittain annettavan tuloveroasteikkolakia koskevan hallituksen esityksen säätämisyjärjestysperusteluiden arviointiin. Valiokunta toteaa lausunnossaan, että ”vuosittain annettavaa tuloveroasteikkolakia koskevan hallituksen esityksen säätämisyjärjestysperusteluissa oli arvioitu lakiehdotusta vain työtulovähennykseen kiinnittyvästä yhdenvertaisuusnäkökulmasta. Arviointi olisi syytä suorittaa myös muiden perusoikeuksien, kuten omaisuudensuojan, näkökulmasta.” Oikeusministeriö toteaa lausunnossaan, että nyt arvioitavassa esityksessä oli arvioitu ehdotusta vain yhdenvertaisuuden näkökulmasta ja tulisikin harkita, onko asiassa arvioitavaa muiden perusoikeuksien näkökulmasta perustuslakivaliokunnan ehdotuksen valossa.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry katsoi, että työtulovähennykseen esitetyn muutoksen kustannus per työpaikka on korkea, eikä se merkittävästi paranna työnannon kannusteita. Lisäksi esityksen kohdentuminen on epätasapainossa, koska muutokset kohdistuvat suurituloisille. Lausunnon mukaan muutosta ei voida perustella työllisyyspolitiikan tai valtiontalouden tasapainottamisen näkökulmasta.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallitus pitää kannatettavana, että väestön ikääntyessä ja työikäisen väestön vähentyessä työllisyyttä pyritään edistämään erilaisin työhön kannustavin keinoin. Kirkkohallitus katsoo lausunnossaan, että kohdennettaessa työtulovähennyksen enimmäismäärän korotus ainoastaan 65 vuotta täyttäneisiin, vähennys kohdistunee juuri siihen ikäryhmään, jossa sen vaikuttavuus on suurinta.

Suomen Yrittäjät ry:n mukaan esitysluonnoksessa kuvatulla tavalla työtulovähennyksen enimmäismäärän korotus on tehoton keino parantaa 60–64-vuotiaiden työttömyyttä. Tavoitteelle päinvastaisesti työtulovähennyksen korottaminen voi toimia jopa kannustimena vähentää työntekoa niillä henkilöillä, jotka eivät ole vielä saavuttaneet lakisääteistä eläkeikänsä.

Suomen Yrittäjät pitää johdonmukaista veropolitiikkaa tärkeänä, ja toteaa, että lähtökohtaisesti lainsäädännön ennustettavuuden näkökulmasta ei voida pitää hyvänä, että sääntelyä muutetaan pian sääntelyn voimaantulon jälkeen. Yrittäjät pitää kuitenkin perusteltuna ehdotusta työtulovähennyksen korotuksen uudelleen kohdistamisesta 65 vuotta täyttäneiden työssä jatkamisen kannustinvaikutuksen voimistamiseksi ja siten työllisyysasteen parantamiseksi.

STTK ry tukee tehtyä esitystä. STTK katsoo, että esitys kannustaa eläkeiän ylittäneitä osallistumaan työmarkkinoille silloin kun henkilöllä on työkyky kunnossa ja halu työskennellä.

Työn ja talouden tutkimus LABORE toteaa lausunnossaan, että on perusteltua edesauttaa eläkeikäisten työllisyyttä, mutta lainsäädännön muuttamista poukkoile-

vasti on syytä välttää. Laboren mukaan perustuen viime vuoden työtulovähenny-suudistuksen laskelmiin, tiedämme, että tämä tulonsiirto tulee kohdistumaan hyvä-tuloisiin ja se kyseenalaistaa yli 65-vuotiaiden enimmäiskorotuksen kaksinker-taistamisen. Mikäli tavoitteena on tehdä säästötoimenpiteitä, Labore katsoo, että vähennyksestä tulisi luopua kokonaan.

Valtion taloudellinen tutkimuskeskuksen VATT:n mukaan työtulovähennyksen enimmäismäärän korotuksen poistaminen alle 65- vuotialta on perusteltua. Korotus koskee suurta joukkoa työntekijöitä, jolloin sen verotuloja vähentävät vaikutukset ovat merkittäviä. Lisäksi tutkimusnäyttö taloudellisten kannustimien vaikutuksista työntekoon ei yleisesti tue sitä, että korotetulla työtulovähennyksellä olisi merkittäviä työllistäviä vaikutuksia. Tästä syystä VATT katsoo, että työssäkäyvien alle 65-vuotiaiden työtulovähennyksen poistolla ei voi olettaa olevan erityisen merkittäviä negatiivisia työllisyysvaikutuksia.

Veronmaksajain Keskusliitto ry pitää työtulovähennyksen ikään perustuvan korotuksen uudelleenkohdennusta perusteltuna. Verokannusteiden poukkoilevaa muuttamista tulee kuitenkin välttää, sillä veronmaksajan kannustimet toimia lain-sääntäjän tavoitteiden mukaisesti heikkenevät, mikäli kannustimien pysyvyyteen ei voi luottaa.

Matkakuluvähennyksen omavastuun korotus

Akava ry kannattaa ehdotusta varauksella. Lausunnossaan se toteaa, että ehdo-tuksen kannattamista puoltaa se, että asunnon ja työpaikan välisten matkakustan-nusten verovähennyksen 750 euron omavastuuta ei ole korotettu vuoden 2015 jäl-keen eli lähes 10 vuoteen. Varauksellisuus liittyy ehdotuksen perusteluiden koh-taan, jossa todetaan, että ”vähennyksen omavastuun tarkoituksena on ollut rajata vähennyksen ulkopuolelle lyhyttä asunnon ja työpaikan välistä matkaa kulkevat, joilla matkakustannuksia ei synny tavanomaista enemmän. Akava katsoo, että tämä on ristiriidassa sen kanssa, että tulojen hankkimisesta aiheutuvat kustannuk-set saa vähentää verotuksessa, joka on tärkeä työn verotuksen periaatteen.

Elinkeinoelämän Keskusliitto EK ei pidä esitettyä kiristystä perusteltuna, koska matkakuluvähennyksen omavastuun korottaminen heikentää työn vastaanottami-sen kannustimia. Verohallinnon työmäärää koskevien perustelujen osalta EK to-teaa lisäksi, että verotuksen digitalisoituessa ja automatisoituessa yksittäisen vä-hennyksen aiheuttama manuaalinen työ Verohallinnossa lienee olennaisesti vähäi-sempää kuin aiemmin.

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLAn edellisen kerran omavastuuosuutta muutettiin vuonna 2015. Tämän jälkeen tapahtuneiden hintamuutosten myötä mat-kakuluvähennyksiä on kohdistunut myös muille henkilöihin, mikä puoltaa ehdotet-tua muutosta. Muutoksen seurauksena aiempaa tarkempi matkakulujen vähennys-oikeuden rajaaminen pienentää myös hallinnollisia kustannuksia. ETLAn mukaan

ehdotetut työttömien ja perhevapailta olleiden matkakuluvähennysten omavastuiden pienenemisiin liittyvät mitoitukset ovat sellaiset, jotka pyrkivät säilyttämään niiden suhteelliset tasot omavastuuosuuden korotukseen nähden.

Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen mukaan on syytä huomioida, että vaikkakin uudistuksen tavoite on selkeä, sitä tulisi tarkastella laajemmin osana liikenteen ja työn verotusta sekä niiden taloudellisia, alueellisia ja ympäristöllisiä tavoitteita.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry katsoi, ettei ole perusteltua, että hallitus korottaa matkakuluvähennyksen omavastuuta tilanteessa, jossa tavoitteena on työn kannustimien parantaminen verotuksen keinoin. Lisäksi asiassa on huomioitava suhdannepoliittiset näkökulmat.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallitus pitää ymmärrettävänä ehdotusta asunnon ja työpaikan välisten matkakustannusten omavastuuosuuden nostosta 750 eurosta 900 euroon, koska omavastuuosuus ei ole noussut samassa suhteessa matkakustannusten kanssa. Vaikka kirkon kannalta myönteistä on, että omavastuuosuuden noston vaikutukseksi kirkollisveron tuottoon arvioidaan noin miljoona euroa, kirkkohallituksen mukaan ehdotusta voidaan tarkastella myös toiselta kannalta. Työssäkävien suomalaisten kulut nousevat omavastuuosuuden noustessa. Kirkkohallitus toteaa, että vaikka korotus ei ole merkittävä, ehdotus tiukentaa osaltaan monen jo valmiiksi taloudellisesti tiukassa tilanteessa olevan taloutta, mikä saattaa lisätä diakonia-avun tarvetta seurakunnissa.

Suomen Yrittäjät ry pitää matkakuluvähennyksen omavastuuosuuden korottamista perusteltuna

STTK ry ei kannata asunnon ja työmatkojen verovähennyksen omavastuun korottamista. Se katsoo, että asunnon ja työn välisten matkojen kustannusten tulisi olla täysimääräisesti verotuksessa vähennyskelpoisia. STTK toteaa, että esityksen omavastuuosuuden korottamisesta ei ole työn tekemisen kannustavuuden näkökulmasta kannatettavaa. Lisäksi esitys leikkaisi palkansaajien jo muutenkin heikentyntä ostovoimaa.

Työn ja talouden tutkimus LABOREn mukaan omavastuuosuuden nostaminen on säästösyistä perusteltua, mutta esitys ei selvennä, että voiko muutoksella olla negatiivisesti vaikutuksia työn vastaanottamisen kannustimiin ja lopulta työllisyyteen.

VATT ilmoitti, ettei sillä ole lausuttavaa asiassa.

Veronmaksajain Keskusliitto ry ymmärtää matkakuluvähennyksen omavastuun nimellisen euromäärän tarkistuksen. Samoilla perusteilla on syytä tarkistaa ensi vuodelle myös tulonhankkimisvähennys 900 euroon. Veronmaksajain Keskusliitto toteaa, että matkakulu- ja tulonhankkimisvähennysjärjestelmää on syytä jatkossa kehittää kokonaisvaltaisemmin vastaamaan hybridi- ja etätöiden yleistymisen aiheuttamiin kuluihin.

Kotitalous-, hoiva- ja hoitotyön perusteella myönnettävän määräaikaisen kotitalousvähennyksen korotuksen jatkaminen vuodella 2024

Akava ry kannattaa ehdotusta.

Elinkeinoelämän Keskusliitto EK kannattaa esitettyä muutosta.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallitus ilmoitti, ettei sillä ole lausuttavaa asiassa.

Suomen Yrittäjät ry katsoo, että aidosti toimiva ja työllisyyttä lisäävä kotitalousvähennyskokeilu edellyttäisi sitä, että nykyisin kotitalousvähennykseen oikeuttavat asunnon tai vapaa-ajan asunnon kunnossapito- tai perusparannustyöt olisivat mukana kokeilussa. Suomen Yrittäjät esittää, että jatkettavaksi esitetyt kotitalousvähennyksen tilapäiset korotukset laajennetaan koskettamaan kaikkea asunnon tai vapaa-ajanasunnon kunnossapito- tai perusparannustyötä, joka voimassa olevien kotitalousvähennystä koskevien säännösten mukaan oikeuttaa kotitalousvähennyksen tekemiseen. Remonttitoiden sisällyttäminen kotitalousvähennyksen korotusten piiriin voisi myös osaltaan tukea tällä hetkellä vaikeuksissa olevan rakennusalan tilanne.

Työn ja talouden tutkimus LABORE näkee, että kotitalousvähennykseen liittyvät esitykset ovat perusteltuja, sillä ikääntyvä väestö tarvitsee moninaisia palveluita. Labore toteaa kuitenkin, että tilapäisen korotuksen jatkaminen vuosi kerrallaan ei ole kuitenkaan ideaalia, sillä yritykset tarvitsevat ennakoitavuutta toimintaympäristöönsä. Se suosittelee kuitenkin, että koko kotitalousvähennystä tarkastellaan pidemmällä aikavälillä erittäin kriittisesti ja tutkimukseen perustuen, sillä näyttö sen vaikutuksesta harmaaseen talouteen on heikkoa.

VATT toteaa lausunnossaan, että kotitalousvähennys kokonaisuutena heikentää julkista taloutta noin puolella miljardilla eurolla vuosittain. Jos julkista taloutta haluttaisiin sopeuttaa nykyistä voimakkaammin, saattaisi kotitalousvähennyksen pienentäminen olla yksi vartenotettava vaihtoehto. VATT:in mukaan tämä johtuu siitä, että kotitalousvähennyksellä saavutetaan hyvin vähäisiä palvelujen kulutusta tai palvelualojen työllisyyttä lisääviä vaikutuksia suhteessa menetettyihin verotuotoihin.

Veronmaksajain Keskusliitto ry kannattaa vähennyksen korvaus- ja enimmäismäärien pitämistä vuosien 2022–2023 tasolla vuonna 2024, ja esittää kokeilua jatkettavaksi myös vuosina 2025–2027.

Kotitalousvähennyksen ulottaminen kotona annettaviin fysioterapia- ja toimintateriapalveluihin

Akava ry kannattaa lähtökohtaisesti ehdotusta ja toteaa muun muassa, että parhaassa tapauksessa sillä nopeutetaan hoitoon pääsyä, parannetaan merkittävästi ikääntyvien ihmisten toimintakykyä ja tuetaan itsenäistä kotona asumista, mikä säästää pidemmällä tähtäimellä laitosasumisen kustannuksia. Varauksellisuus liittyy siihen, kuka saa tehdä kotitalousvähennyksen fysioterapian ja toimintaterapian

kustannusten perusteella. Akava katsoo, että vähennykseen oikeutettujen ryhmä täytyy rajata ja määritellä huolellisesti todellisen hoitotarpeen perusteella. Lisäksi se pitää tärkeänä, että kotitalousvähennys ei heikennä hyvinvointialueiden järjestämiä kuntoutuspalveluita, eikä se hidasta julkisessa terveydenhuollossa hyvin käynnistynyttä ikääntyneiden kotikuntoutuksen kehittämistyötä.

Elinkeinoelämän Keskusliitto EK kannattaa esitettyä muutosta.

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA katsoo, että terapia- ja kuntoutustoiminnan sisällyttäminen kotitalousvähennyksen piiriin voi tarjota työikäisen väestön kohdalla mahdollisuuksia työskennellä pidempään, mikä tukee työntekoa. Hyvin toimiessaan se myös vähentäisi ikääntyneiden laitoshoidon kustannuksia. ETLAn mukaan epäselväksi jää vielä, kuinka tehokas tukimuoto kotitalousvähennys on terveydellisten ja toimintakykyvaikutusten saavuttamiseen. Tutkimuslaitos katsoo, että käyttöönotossa on punnittava vielä tarkemman kohdentamisen hyötyjä ja toisaalta siitä syntyviä kustannuksia.

Hyvinvointiala HALI ry pitää esitystä kannatettavana. Yhdistys esittää lisäksi, että kotitalous-, hoiva- ja hoitotyön korotetusta kotitalousvähennyksen tasosta tulee tilapäisyyden sijaan pysyvä. Hyvinvointiala HALI katsoo, että kotitalous-, hoiva- ja hoitotyön korotetun kotitalousvähennyksen muuttaminen pysyväksi antaisi kansalaisille ja palveluntuottajille pitkäjänteisemmän näkymän mm. omaehtoiseen hoiva- ja hoitotyön ratkaisujen organisointiin. Ratkaisu tukisi myös hallitusohjelman kirjauksia varhaisen vaiheen palveluihin panostamisesta sekä ihmisten omaehtoisen hyvinvoinnin ylläpitämisen tukemisesta.

Kuntoutusalan Asiantuntijat ry katsoi, että kotitalousvähennyksen laajentaminen kotona tuotettuun fysioterapiaan ja toimintaterapiaan on kannatettava uudistus, joka parantaa etenkin ikääntyvän väestön toimintakykyä ja luo uuden mahdollisuuden vaikuttaa iän tuomiin toimintarajoitteisiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Kuntoutusalan Asiantuntijat kannattaa kotitalousvähennyksen rajaamista fysio- ja toimintaterapiapalveluihin ja pitää erityisen tärkeänä, että vähennys myönnetään vain sellaisten palveluntuottajien terapiapalveluista, jotka ovat rekisteröityneet ja joilla on oikeus sekä sotepalveluiden tuottamiseen että fysio- ja toimintaterapian harjoittamiseen. Lausunnon mukaan ehdotus kotitalousvähennyksen laajentamisesta kannustaa ihmisiä huolehtimaan omasta ja läheistensä toimintakyvystä. Se edistää etenkin toimintarajoitteiden ennaltaehkäisyä ja on siten tervetullut lisä julkisen terveydenhuollon kautta järjestetyille kuntoutuspalvelulle. Lain toimeenpanon jälkeen on kuitenkin tärkeää seurata, että kotitalousvähennys ei heikennä hyvinvointialueiden järjestämiä kuntoutuspalveluita eikä hidasta julkisessa terveydenhuollossa hyvin käynnistynyttä ikääntyneiden kotikuntoutuksen kehittämistyötä. Lausunnon mukaan on tärkeää, että kotitalousvähennys on mahdollista saada myös sellaisesta kuntoutuksesta, jossa fysioterapia ja toimintaterapia toteu-

tuu terapeuttien yhteistyönä. Kuntoutusalan Asiantuntijat näkee tarkoituksenmukaisena, että moniammatillinen kuntoutus on kotitalousvähennyksen piirissä samalla tavalla, kuin kumpikin itsenäinen terapiamuoto.

Sote Palveluyrittäjät SOTEPA ry kannattaa muutosta ja katsoo, että kotitalousvähennyksen myöntämisen edellytykset ovat asianmukaisia. SOTEPA pitää uudistusta erityisen merkittävänä ihmisille, joiden toimintakyky on rajoittunut ikääntymisen, sairauden tai vammaisuuden vuoksi ja jotka tarvitsevat terapeutin terveyttä ja toimintakykyä edistävää ohjausta ja terapiaa, apuvälinepalveluja ja arjen toimintojen harjoittelua omassa kodissaan ja toimintaympäristössään.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry totesi, että vaikka kotitalousvähennykseen kohdistuville esityksille voidaan nähdä perusteita esimerkiksi ikääntyvien ihmisten kuntoutuksen näkökulmasta, kotitalousvähennystä koskeneen tutkimuksen mukaan kotitalousvähennys ei kaikissa tilanteissa lisännyt työllisyyttä, kasvattanut palveluiden kysyntää tai vähentänyt harmaata taloutta. Kotitalousvähennyksen kustannus on vuositasolla yli 400 miljoonaa euroa. Kotitalousvähennyksen roolia ja perusteita verojärjestelmässämme tulisi tarkastella kriittisemmin.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallitus ilmoitti, ettei sillä ole lausuttavaa asiassa.

Suomen Fysioterapeutit ry kannattaa ehdotusta, joka parantaa etenkin ikääntyvän väestön toimintakykyä ja luo uuden mahdollisuuden vaikuttaa iän tuomiin toimintarajoitteisiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Fysioterapian kotitalousvähennys kannustaa ihmisiä huolehtimaan omasta ja läheistensä toimintakyvystä, edistää etenkin toimintarajoitteiden ennaltaehkäisyä ja on siten tervetullut lisä julkisen terveydenhuollon kautta järjestetyille kuntoutuspalvelulle. Suomen Fysioterapeutit katsoo, että lain toimeenpanon jälkeen on kuitenkin tärkeää seurata, että kotitalousvähennys ei heikennä hyvinvointialueiden järjestämiä kuntoutuspalveluita eikä hidasta julkisessa terveydenhuollossa hyvin käynnistynyttä ikääntyneiden kotikuntoutuksen kehittämistyötä.

Suomen Fysioterapeutit kannattaa kotitalousvähennyksen rajaamista fysio- ja toimintaterapiapalveluihin. Se toteaa, että hallituksen esitystä olisi tarpeen vielä tämentää, voiko kotitalousvähennyksen saada sellaisesta fysio- tai toimintaterapiapalvelusta, jonka tuottaa asianmukaisesti rekisteröitynyt yritys, mutta jonka henkilökuntaan kuuluu myös perustutkinnon työelämäharjoittelua suorittava fysio- tai toimintaterapeuttiopiskelija. Fysioterapia-alalla on voimakas pula työharjoittelupaikoista ja erityisesti ikääntyneiden palveluihin tarvitaan paljon uusia fysioterapeutteja. Suomen Fysioterapeutit ehdottaakin, että opiskelijoiden työskentely asiakkaan kuntoutuksen toteutuksessa ei olisi este kotitalousvähennyksen saamiselle, jos opiskelijalle on nimetty ohjaaja siten, kuin terveydenhuollon ammattihenkilöissä ja -asetuksessa säädetään.

Lisäksi se pitää tärkeänä, että kotitalousvähennys on mahdollista saada myös selaisesta kuntoutuksesta, jossa fysioterapia ja toimintaterapia yhdistyvät yhdeksi kuntoutuskokonaisuudeksi (esimerkiksi ikääntyneiden kotikuntoutus).

Suomen Fysioterapeutit ehdottaa lakitekstin muotoiluun muutoksia, koska fysio- ja toimintaterapia ovat kuntoutusalan työtä, eivät hoito- tai hoivatyötä. Nyt ehdotettu lain tekstimuoto on omiaan vahvistamaan tätä virheellistä mielikuvaa fysioterapiasta osana hoitotyötä. Suomen Fysioterapeutit ehdottaakin, että tuloverolain 127 a §:ssä toistuva ilmaisu hoiva- tai hoitotyö korvattaisiin ilmaisulla hoiva-, hoito- tai kuntoutustyö.

Suomen Kuntoutusyrittäjät ry pitää ehdotusta kokonaisuutena hyvänä ja kannattavana, sekä kansalaisten toimintakykyä tukevana, mutta esittää siihen täsmennyistä työsuorituksen maksamista koskevaan kohtaan. Se ehdottaa, että esitystä muutettaisiin, siten että kotitalousvähennys olisi mahdollinen, jos työntekijä on maksanut itse osan suorituksesta, vaikka osa on maksettu työnantajan työntekijälle tarjoamalla kohdennetulla maksuvälineellä. Ehdotuksen mukaan vähennettävissä olisi tällöin vain se osuus maksusta, johon on käytetty muita kuin työnantajan varoja.

Suomen Kuntoutusyrittäjät suosittelee selvittämään myös muiden kotona tapahtuvien kuntoutusmuotojen ulottamista kotitalousvähennyksen piiriin.

Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry pitää esitystä kaikinensa kannatettavana. Liitto kuitenkin toteaa lausunnossaan, että koska hallituksen esitys keskittyy kotona tapahtuvaan toimintaterapiaan, hallituksen esityksen taustamateriaalista tulisi poistaa sana "kotikuntoutus" niiltä osin, kun tekstissä ei suoraan viitata hallitusohjelman veropolitiikka -liitteessä olevaan kirjaukseen. Suomen Toimintaterapeuttiliitto katsoo, että kotikuntoutusta koskevissa ilmaisuissa tulisi tuoda selkeämmin esille, että kyseessä on hallitusohjelmakirjauksen sanamuoto ja varsinainen hallituksen esitys (HE) käsittää kaiken kotona tapahtuvan toimintaterapian. Liitto kannattaa luonnoksen ilmaisua, jossa puhutaan kotona tapahtuvasta toimintaterapiasta.

Hallituksen esityksen s. 21 todetaan, että toimialalta saatujen tietojen sekä oletettaman mukaan kotitalousvähennyksen piiriin tulisi noin 100 000 fysio- ja toimintaterapiakäyntiä. Koska kyseessä on verotulojen vähentymisen arvio, Suomen Toimintaterapeuttiliitto katsoo, että perusteluissa tulee avata laajemmin niitä tietoja, joihin arvio perustuu.

Liitto nostaa myös esiin hallituksen esityksen s. 22 virkkeen, jossa todetaan, että kotitalousvähennyksen ulottaminen toimintaterapiapalveluihin olisi poikkeuksellinen, koska yhteiskunnan tukea myönnettäisiin kaikille palvelun ostajille ilman hoidon tarpeen arviota ja tämä voisi vaikuttaa siihen, että palvelua eniten tarvitsevat jäisivät toimintaterapiapalvelun ulkopuolelle. Suomen Toimintaterapeuttiliitto katsoo, että esityksen perusteluita tulisi korjata siten, ettei tarpeettomasti korosteta

palvelun kohdistumista ns. vääriin asiakkaisiin, koska tosiasiallisesti arvio toimintaterapian tarpeesta tapahtuu aina toimintaterapeutin toteuttamana.

Toisena näkökulmana liitto pyytää kiinnittämään huomiota siihen, että kyseisen kappaleen perustelut antavat kuvan siitä, ettei palvelu kohdistuisi eniten tarvitseville. Suomen Toimintaterapeuttiliitto katsoo, että esityksessä tulisi tuoda selkeästi esille, että kotitalousvähennykseen oikeuttava palvelu ei korvaa hyvinvointialueen velvoitetta järjestää toimintaterapiapalvelut ja perusteluita tulisikin korjata siten, että epäily palveluiden kohdentumattomuudesta eniten tarvitseville poistetaan.

Suomen Toimintaterapeuttiliitto esittää, että esityksen kotitalousvähennyistä koskevaan vaikutusten arviointiin tulisi lisätä arvio siitä, tuoko kotitalousvähennyksen laajentaminen riskin sille, että hyvinvointialueille muodostuu taloudellinen intressi ohjata asiakkaita hankkimaan itse toimintaterapiapalveluita kotitalousvähennykseen perustuen, vaikka palvelu kuuluisi hyvinvointialueen järjestämisvelvollisuuden piiriin.

Lisäksi Suomen Toimintaterapeuttiliitto katsoo, että esityksessä jää epäselväksi, miten esitys suhteutuu muihin yhtiömuotoihin kuin ammatinharjoittajiin. Liitto toteaa, että tätä tulee esityksessä tarkentaa.

Lopuksi Suomen Toimintaterapeuttiliitto esittää, että lasten osalta esityksessä tulisi huomioida, miten toimintaterapiapalveluiden kotitalousvähennys suhteutuu lapsiin, joilla on kaksi kotia. Verohallinnon 13.4.2022 antaman ohjeen (diaarinumero VH/30/00.01.00/2022) kohdan 2.1 mukaisesti kotitalousvähennykseen oikeuttavan työn kohteena on verovelvollinen tai hänen kanssaan samassa taloudessa asuva henkilö tai verovelvollisen tai hänen puolisonsa tai edesmenneen puolisonsa sukulaiset ylenevässä polvessa. Tässä ei kuitenkaan oteta kantaa siihen, mikäli lapsen ns. etävanhempi haluaa ostaa kotitalousvähennykseen oikeuttavaa palvelua lapselleen, joka virallisesti ei asu hänen luonaan.

Tehy ry kannattaa esitystä seuraavaksi esitetyin huomioin. Se katsoo, että kuntoutuksen kotitalousvähennyksen mahdollistaminen ei kuitenkaan saa heikentää tai estää vastaavien kuntoutuspalvelujen, kuten kotikuntoutuksen saamista hyvinvointialueiden järjestämänä. Tehy pitää erittäin tärkeänä, että lain toimeenpanon vaikutuksia kuntoutuspalveluiden järjestämiseen arvioidaan huolellisesti.

Yhdistyksen mukaan uudistus voi aiheuttaa turhia kotona toteutettavia käyntejä silloin, kun esimerkiksi vastaanotolla käyminen olisi muuten perustellumpaa. Sen mukaan uudistus on tärkeä fysio- ja toimintaterapia-alalle ja se voi lisätä alalle uusia työpaikkoja.

Selvyyden vuoksi Tehy katsoo tarpeelliseksi, että tuloverolain tekstiä muutettaisiin kuvaamaan myös kuntoutustyötä. Kohdissa, joissa käytetään käsitteitä kotitalous-, hoiva- tai hoitotyö, muutettaisiin muotoon kotitalous-, hoiva-, hoito- tai kuntoutustyö ja vastaavasti hoiva- tai hoitotyö muotoon hoiva-, hoito- tai kuntoutustyö.

Tehyn mukaan kotitalousvähennyksen mahdollistaminen fysio- ja toimintaterapiaan on perusteltua. Kokemusten karttuessa olisi hyvä arvioida, voisiko kotitalousvähennysoikeutta laajentaa myös muuhun kuntoutukseen, esimerkiksi jalkaterapiaan. Lisäksi Tehy katsoo, että fysio- ja toimintaterapian kotitalousvähennyksen käytöstä saatavia kokemuksia tulee arvioida ja pohtia olisiko tarvetta laajentaa käytäntöä koskemaan kuntoutuksen lisäksi myös muihin terveyden- ja sairaanhoidon palveluihin.

VATT toteaa lausunnossaan, että esityksellä luultavasti olisi melko vähäinen vaikutus kotitalousvähennyksen kohteena olevien palveluiden kulutukseen ja sitä kautta pieni vaikutus palvelualojen työllisyyteen. Lisäksi VATT katsoo, että kotitalousvähennys kohdentuu keski- ja suurituloisille kotitalouksille, joten esityksen vaikutus on tulonjakoa eriyttävä.

Verohallinnon näkemyksen mukaan hallituksen esityksen perusteluissa olisi hyvä kertoa selkeämmin palvelun tuottajan ennakkoperintärekisteröinnin tarkistamisen lisäksi terveydenhuollon ammattihenkilön ammattioikeuden tarkistamisvelvollisuuden toteuttamisesta terveydenhuollon ammattihenkilön ammattioikeuden sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekistereiden julkisesta tietopalvelusta.

Veronmaksajain Keskusliitto ry esittää, että TVL 127 f §:n 1 momenttia muutetaan seuraavalla tavalla: Poiketen siitä, mitä 127 a §:n 1 momentissa säädetään, verovuosina 2022–2027 kotitalousvähennys on enintään 3 500 euroa vuodessa kuitenkin niin, että verovuosina 2022–2024 edellä mainittuun enimmäismäärään voi sisältyä muun vähennyskelpoisen työn kuin öljylämmityksestä luopumisen sekä tavanomaisen kotitalous-, hoiva- tai hoitotyön ja verovuonna 2024 lisäksi TVL 127 a §:n 2 momentissa tarkoitetun fysio- ja toimintaterapian perusteella myönnettävää vähennystä enintään 2 250 euroa.

Määräaikaisen rahastopoikkeuksen jatkaminen vuodelle 2024

Akava ry kannattaa ehdotusta.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK kannattaa rahastopoikkeuksen voimassaolon jatkamista. Keskusliitto toteaa, että koska komission kanssa käytävien keskustelujen valmistumisen aikataulusta ei ole varmuutta, poikkeuksen jatkaminen vain yksi vuosi kerrallaan heikentää verotusympäristön ennakoitavuutta ja luo rahastotoimialalle tarpeetonta epävarmuutta. Ottaen huomioon, että myös alun perin säädetty siirtymäaika oli kaksi vuotta, EK katsoo, että rahastopoikkeusta on perusteltua jatkaa kerralla vähintään kahdella vuodella.

Finanssiala ry kannattaa väliaikaisen rahastopoikkeuksen jatkamista pysyvän rahastopoikkeuksen mahdollisuuden selvitystyön jatkuessa. Se toteaa kuitenkin, että rahastopoikkeuksen jatkaminen vain vuodella ei ole riittävä aika toimialan toimintaedellytysten turvaamiseksi, vaan poikkeus tulee nyt säätää vähintään kahdeksi vuodeksi, jotta Suomen verotukseen liittyvä epävarmuustekijä saadaan selvitettyä

perusteellisesti ja Suomessa toimimisen liiketoiminnalliset edellytykset varmistettua. Finanssiala toteaa lisäksi, että verotukselliset epävarmuustekijät eivät lisää Suomen valtion kiinnostavuutta rahastoliiketoiminnan sijoittautumiskohteena eivätkä edistä tämän liiketoiminnan kehittämistä Suomessa. Kahden vuoden jatko rahastopoikkeukseen vakauttaisi rahastoyhtiöiden tilannetta ja antaisi niille riittävästi aikaa uudelleenjärjestelyille, mikäli komission päätös olisikin alan kannalta epäsuotuisa.

Keskuskauppakamari ry toteaa lausunnossaan, että esitykseen ei sisälly minäkäänlaista arviota siitä, missä ajassa valtiovarainministeriön ja Euroopan komission keskustelut pysyvään rahastopoikkeukseen liittyvistä valtiontukikysymyksistä voitaisiin saada päätökseen. Tähän nähden Keskuskauppakamari pitää tarkoituksenmukaisena, että rahastotoimialan toimintaedellytysten ennakoitavuuden turvaamiseksi määräaikaisen rahastopoikkeuksen voimassaoloajaksi säädettäisiin vähintään kaksi vuotta, jolloin sen pituus vastaisi vähintään alkuperäistä tarkoituksenmukaiseksi katsottua siirtymäaikaa.

Pääomasijoittajat ry kannattaa esitystä jatkaa rahastopoikkeusta vähintään vuodella ja kannattaa ehdotuksessa mainittua tavoitetta säätää poikkeus pysyväksi. Mikäli pysyvän muutoksen säätäminen ei ole välittömästi mahdollista, Pääomasijoittajat ehdottaa poikkeuksen säätämistä pidemmäksi ajaksi, esimerkiksi viideksi vuodeksi.

Pääomasijoittajat ry toteaa lausunnossaan, että tosiasiallista johtopaikkaa koskevan sääntelykokonaisuuden ulottaminen siirtymäajan jälkeen pääomasijoitusalan toimijoihin, vaikuttaisi negatiivisesti kotimaan pääomamarkkinoiden kehitykseen ja kielteisesti startup- ja kasvuyritysten rahoituksen

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry piti poikkeuksen jatkamista määräaikaisena perusteltuna.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallitus ilmoitti, ettei sillä ole lausuttavaa asiassa.

Suomen Yrittäjät ry kannattaa esitystä, että määräaikaista rahastopoikkeusta jatketaan vuodella, kun keskustelut EU:n komission kanssa pysyvään rahastopoikkeukseen liittyvistä valtiontukinäkökohdista ovat kesken.

Työn ja talouden tutkimus LABORE ilmoitti, ettei sillä ole lausuttavaa asiassa.

VATT ilmoitti, ettei sillä ole lausuttavaa asiassa.

Ulkomaisten erityisasiantuntijoiden lähdeverotuksen määräajan pidentäminen seitsemään vuoteen

Akava ry kannattaa ehdotusta. Akava katsoo, että ehdotus parantaa Suomen houkuttelevuutta kansainvälisten osaajien silmissä, koska verotuksen ennustettavuus paranee heidän näkökulmastaan.

Elinkeinoelämän Keskusliitto EK pitää esitettyä muutosta kannatettavana. EK esittää samalla poistettavaksi lain 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa olevan vaatimuksen siitä, että avainhenkilönä verotettava henkilö ei voi olla Suomen kansalainen. Ulkomaisen asiantuntijatyövoiman rekrytoinnissa Suomeen voisi merkittävä potentiaalinen kohderyhmä olla suomalaistaustaiset, pitkään ulkomailla asuneet ja työskennelleet henkilöt. EK katsoo, että tällaisia henkilöitä tulisi verotuksellisesti kohdella samalla tavoin kuin ei-kansalaisia.

Kansalaisuusrajaukselle ei EK:n mukaan ole myöskään verovalvonnallista tai veronkiertoriskiä liittyvää perustetta ottaen huomioon, että avainhenkilölakia voidaan soveltaa vain pitkään ulkomailla asuneeseen henkilöön: edellytyksenä on, että henkilö ei ole ollut Suomessa yleisesti verovelvollinen työskentelyn alkamista edeltävien 5 kalenterivuoden aikana. Mikäli verovalvonnallisten syiden katsottaisiin kuitenkin sitä edellyttävän, voitaisiin tarvittaessa harkita tämän aikarajan pidentämistä

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLAn mukaan avainhenkilölain pidennys 4 vuodesta 7 vuoteen vaikuttaa perustellulta ulkomaisen työvoiman houkuttelevuuden näkökulmasta. Sen lisäksi, että lain soveltamisen pituus vaikuttaa kannusteseen tulla Suomeen, se voi vaikuttaa myös siihen, jäädäänkö tänne työskentelemään vielä avainhenkilölain soveltamisajan päätyttyä. Pidempi soveltamisaika lisää todennäköisyyttä Suomeen asettumiselle ja työskentelylle myös pidemmäksi ajaksi. Myös tämä näkökohta puoltaa ehdotettua muutosta. ETLA katsoo edellä esitetyn perusteella, että ehdotettu muutos vaikuttaa kannatettavalta.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry totesi lausunnossaan, että tutkimuskirjallisuuden valossa muutosta voidaan pitää perusteltuna, vaikkakin avainhenkilöverotuksen käyttöaste on alhainen. Joka tapauksessa avainhenkilöverotuksen laajentamisen tulee olla tarkkaan perusteltu, koska malli on selkeä poikkeus Suomen normaaliin ansiotuloverotuksen tasoon. Avainhenkilöverotuksen vaikutuksia on seurattava tarkkaan.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallitus ilmoitti, ettei sillä ole lausuttavaa asiassa.

Suomen Yrittäjät ry kannattaa ehdotusta.

STTK ry ei näe tarpeellisena ulkomaisten avainhenkilöiden lähdeverotuksen ajan jatkamista 4 vuodesta 7 vuoteen. Se katsoo, että nykyinen neljän vuoden aika lähdeverolle on ollut riittävän pitkä, että ulkomaisia avainhenkilöitä on saatu houkuteltua Suomeen. STTK:n mukaan kahdenlaisen verojärjestelmän luominen ei ole pitkällä aikavälillä kestävä, jos suomalaiset avainhenkilöt maksavat ansiotuloistaan progressiivista tuloveroa ja ulkomaista tulleet suhteellista lähdeveroa.

Työn ja talouden tutkimus LABORE katsoo, että yritysten kilpailu osaajista on maailmanlaajuisista ja hyvin kireää. Eesityksen mukaisella avainhenkilöiden verotuksella on mitä luultavimmin varsin rajallinen vaikutus maahantulopäätökseen. La-

bore toteaa lausunnossaan, että mikäli valtiovalta haluaa edesauttaa osaajien tuloa Suomeen, niin sen tulisi pyrkiä poistamaan erilaisia riskejä, jotka liittyvät esimerkiksi työpaikan vaihtamiseen.

VATT toteaa lausunnossaan, että Suomen avainhenkilölain vaikutusta asiantuntijoiden maahanmuuttoon ei ole tutkittu, mutta olemassa olevan tutkimustiedon perusteella avainhenkilölain kaltainen veropolitiikka on toimiva tapa houkuttaa ulkomaista työvoimaa. VATT:n mukaan ulkomaisten avainhenkilöiden erityisverokohtelu vaikuttaa tutkimustiedon valossa Suomen näkökulmasta järkevältä politiikalta, ja enimmäistyöskentelyajan pidentäminen tekee todennäköisesti erityisverokohtelusta ulkomaisten asiantuntijoiden näkökulmasta entistä houkuttelevamman ja auttaa pitämään heidät pidempään maassa.

VATT arvioi avainhenkilölain enimmäistyöskentelyajan pidentämisen 48 kuukaudesta 84 kuukauteen lisäävän korkean osaamisen työvoimaa ja sitä myötä innovaatioita ja tuottavuutta. Sen mukaan toimi vaikuttaa talouden kasvuun kahdella tavalla, ensinnäkin se voi lisätä työpanoksen määrää ja toisaalta sen voidaan odottaa parantavan tuottavuuskasvua, mikäli se lisää T&K-toiminnoissa työskentelevien osaajien määrää.

VATT toteaa lausunnossaan, toimen voidaan katsoa tukevan ja tehostavan TKI-rahoituslain myötä kasvatettavan tutkimukseen ja innovaatiotoimintaan suunnattavan julkisen rahoituksen vaikutuksia. Lisäksi toimen voidaan odottaa vahvistavan julkista taloutta verotulojen kasvun ja hoitosuhteen mahdollisen parantumisen myötä. Sitä, kuinka paljon korkean osaamisen työvoiman määrä toimen myötä lisääntyy, on VATT:n mukaan vaikea kuitenkin arvioida.

Verohallinto katsoo, että siitä missä ajassa uusi lähdeverokortti tulisi hakea, olisi syytä joko säätää laissa tai kertoa hallituksen esityksen perusteluissa. Muutoin lakimuutoksesta voi seurata useammin ja pitempään takautuvasti esitettyjä jatkohakemuksia ja oikaisuvaatimuksia, mikä lisäisi myös työnantajien hallinnollista taakkaa. Asian sääntelemättömyys lisäisi lisäksi Verohallinnon ohjeistuksen ja asiakasohjauksen tarvetta.

Lisäksi Verohallinnon näkemyksen mukaan hallituksen esityksen perusteluihin olisi selvyiden vuoksi syytä lisätä selostus pidennetyn avainhenkilökauden osalta tilanteista, joissa palkkatulon lähdeveroa olisi peritty, vaikka sen edellytykset eivät ole täyttyneet ja Verohallinto tekisi viran puolesta oikaisun.

Verohallinto toteaa lausunnossaan, ettei se tee muutoksia koko ehdotetulle pidennetylle avainhenkilökaudelle, jos muutoksenhaku aika on osin päättynyt. Muutokset tehdään vain niille vuosille, joille se on mahdollista muutoksenhakuajien rajoissa. Avainhenkilökauden alkupään vuosien verotus saattaa jäädä tällöin oikaisematta. Verohallinto ehdottaakin kirjattavaksi hallituksen esityksen perusteluihin selvyiden vuoksi, että Verohallinto tekee oikaisut vain muutoksenhakuajien puitteissa.

Veronmaksajain Keskusliitto ry pitää ulkomailta Suomeen muuttavien avainhenkilöiden verohuojennusta sinänsä perusteltuna, koska sillä voidaan lisätä Suomen houkuttelevuutta ulkomaisille erityisasiantuntijoille. Se, että tällaista verohuojennusta tarvitaan, kertoo kuitenkin liian kireästä ja ankarasti progressiivisesta ansiotulojen verotuksesta. Verohuojennuksen enimmäisajan kasvattaminen neljästä seitsemään vuoteen jättää kotimaiset asiantuntijat entistä selvemmin eriarvoiseen asemaan verotuksellisesti.

Veronmaksajain Keskusliitto katsoo, että ansiotuloverotuksen yleisen keventämisen korkeimpia marginaaliveroja laskemalla on oltava ensisijainen tapa korjata ansiotulojen ankarasta progressiivisesta verotuksesta aiheutuvia haittoja. Se myös kohtelee yhdenvertaisesti veronmaksajia taustasta riippumatta.

Perintöveron maksuajan pidentäminen kymmeneen vuoteen

Akava ry kannattaa ehdotusta. Se toteaa lausunnossaan, että perintöveron maksuajan pidennys lieventää perintöveron välittömään maksuvelvollisuuteen liittyviä rahoitusvaikeuksia.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK katsoo, että esitetty 10 vuoteen pidennetty maksuaika perintöverotukseen on merkittävä ja tärkeä uudistus, joka voi oikein toteutettuna huomattavasti helpottaa sukupolvenvaihdoksia ja edistää pitkäjänteistä kotimaista omistajuutta. Lisäksi EK katsoo, että pidennetty maksuaika on välttämättä ulotettava myös lahjaverotukseen. Jos pitkää maksuaikaa kuitenkin sovellettaisiin vain perintöveroon, syntyisi voimakas lukkiutumisasiikutus. EK:n mukaan yrityksen omistusta ei tällöin kannattaisi siirtää silloin kun se on liiketaloudellisesti järkevää, vaan monessa tilanteessa jäätäisiin verosyistä odottamaan mahdollisesti hyvin pitkäänkin, että omistus aikanaan siirtyy perintönä.

EK toteaa lausunnossaan, että lahjaveron on jo sääntämisestään lähtien ollut kiinteässä yhteydessä perintöverotukseen, ja molemmat ko. verot on pyritty pitämään suurin piirtein samalla tasolla, jotta verotus ei luo tarpeetonta epäsymmetriaa lahjoitus- ja perintötilanteiden välille. Keskusliitto katsoo, ettei tätä yhteyttä ole perusteltua rikkoa myöskään nyt käsillä olevan maksuaikauudistuksen osalta.

EK katsoo, että ehdotettu toteutustapa, eli pelkästään veron ulosotosta pidättäytyminen ilman että veron eräpäivää varsinaisesti siirretään, ei ole perusteltu taikka käytännössä käyttökelpoinen, eikä myöskään hallitusohjelmassa lausutun tavoitteen mukainen. Samalla on kiinnitettävä huomiota siihen, että ehdotetussa toteutustavassa 10 vuoden maksuviive sallittaisiin veron koko määrälle, ilman että mitään osaa verosta olisi maksettava aiemmassa vaiheessa.

EK katsoo, että perustellumpi ja myös paremmin hallitusohjelmakirjausta vastaava toteutustapa olisi säätää, että vero kannetaan yhtä suurina, esimerkiksi vähintään 850 euron määräisinä vuotuiserinä enintään 10 vuoden aikana. Tällöin vero eräänntyisi maksettavaksi nykyistä useammassa erässä, ja osa veron eräpäivistä voisi ajoittua nykyistä myöhemmäksi. Veron maksaminen osissa vähentäisi veronsaajan

riskiä veron jäämisestä mahdollisesti maksamatta, ja rajoittaisi myös maksuaikauudistuksen vaikutusta verotuoton jaksottumiseen eri verovuosille.

Koska ehdotetun säännöksen tarkoituksena on nimenomaan antaa verolle lisää maksuaikaa ja siten helpottaa verokustannuksen rahoittamista, eikä kyse ole veronmaksajan maksuviivästyksestä, EK:n mukaan maksuaikaan ei ole perusteltua soveltaa viivästyskorkoa. Keskusliitto katsoo, että lähtökohtaisesti tulisi katsoa, että veron jotkin erät ainoastaan erääntyisivät nykyistä myöhempänä ajankohtana, jolloin maksettavaksi tulisi kyseinen veroerä ilman erillistä korkoa. Jos maksuaika kuitenkin päätettäisiin säätää korolliseksi, EK:n lausunnon mukaan koron tulisi olla markkinakorkojen tasolla, esimerkiksi korkolain 12 §:n mukainen EKP:n viitekorko. Tällöin korko rinnastuisi tilanteeseen, jossa verovelvollinen rahoittaa veronmaksun pankkilainalla.

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLAn mukaan esitys perintöveron maksuaikojen pidentämisestä 10 vuoteen voidaan nähdä siltä osin onnistuneena, että se tulee tavoitteidensa mukaisesti lieventämään perintöveron maksamiseen liittyviä likviditeettiongelmia. Tutkimuslaitos katsoo, että verotuksen neutraalisuuden näkökulmasta huolta kuitenkin herättää omaisuuserien erilainen verokohtelu maksuajan pidennykseen liittyvän koron osalta.

ETLA toteaa lausunnossaan, että sukupolvenvaihdokseen liittyvästä maksuajan pidennyksestä ei makseta viivästyskorkoa, mutta muissa tapauksissa lähtökohtaisesti näin toimitaan. Tämä tarkoittaa sukupolvenvaihdosten kohdalla verotuksen tosiasiallista huojentamista siltä osin kuin maksua suoritetaan myöhemmin.

ETLAn mukaan huolta herättää myös se, mitä tapahtuu 10 vuoden ajanjaksona. Tutkimuslaitoksen mukaan erityistä huomiota onkin kiinnitettävä lykkäämismahdollisuuteen liitettävään omaisuuden kartoitukseen, likviditeettiongelman osoittamiseen, ja suunnitelmaan, jolla veronmaksu tullaan hoitamaan.

Keskuskauppakamari ry katsoo, ettei perintöveron maksuajan pidennystä tule toteuttaa esityksessä ehdotetulla tavalla. Sen näkemyksen mukaan pidennetty maksuaika tulisi ulottaa myös lahjaveroon lukkiutumisasiirivaihtamisen estämiseksi muun muassa sellaisissa sukupolvenvaihdostilanteissa, joihin sukupolvenvaihdoshuojennus ei sovellu.

Keskuskauppakamari toteaa, että maksuajan pidennys ehdotetulla tavalla tarkoittaisi myös sitä, että pidennetyin maksuajan alaiselle verolle määrättäisiin normaali myöhässä maksettujen verojen koskeva viivästyskorko, jonka määrä on EKP:n viitekorko lisättynä seitsemällä prosenttiyksiköllä. Tämä tekisi todennäköisesti pidennetyistä maksuajasta käyttökelvottoman tavan lieventää epälikvidin omaisuuden lahjoittamisesta tai perinnöstä aiheutuvia veronmaksuongelmia.

Keskuskauppakamari katsoo, ettei pidennetyiltä maksuajalta tulisi periä korkoa, tai toissijaisesti koron tulisi olla ns. huojennettu viivästyskorko, jonka määrä on EKP:n

viitekorko lisättynä kahdella prosenttiyksiköllä (Laki veronlisäyksestä ja viivekosta 5a § 2 mom.). Korottomuudesta veronsaajalle aiheutuvaa laskennallista menetystä voitaisiin pienentää toteuttamalla maksuaika siten, että kohteena oleva perintö- tai lahjavero kannetaan yhtä suurina, vähintään 850 euron määräisinä vuotuisina erinä enintään kymmenen vuoden aikana, vastaavasti kuin PerVL 56 §:n sukupolvenvaihdoshuojennuksen pidennetyssä maksuajassa.

Perheyritysten liitto ry toteaa lausunnossaan, että kymmenen vuoden maksuaika on toteutettava korottomana ja vastaavanlaisena sekä perintö- että lahjaverolle, jotta hallitusohjelmassa oleva maksuaikakirjaus helpottaa yritysten sukupolvenvaihdoksiin ja muihin epälikvidiä omaisuutta koskeviin tilanteisiin liittyviä ongelmia. Liitto pitää tärkeänä perintö- ja lahjaveron maksuajan pidentämistä. Se on keino pienentää perintö- ja lahjaverosta yritykselle aiheutuvia, jopa yrityksen myyntiin tai vähintään sen investointikyvyn kuihduttavaan osingonjakoon johtavia ongelmia. Pitkän maksuajan avulla yrityksen osingonjakoa on mahdollisuus kasvattaa maltillisesti niin, että osinko juuri riittää osinko- ja perintö- ja lahjaverojen maksamiseen muttei silti liiaksi vahingoita yrityksen toimintaedellytyksiä.

Perheyritysten liiton mukaan on olennaisen tärkeää säätää lahjaverotukseen kymmenen vuoden maksuaika vastaavin ehdoin kuin perintöverotukseen. Jos perintövero on kevyempi kuin lahjavero, se johtaa käytännössä ns. lukkiutumisvaikutukseen, jossa lahjoja ei anneta vaan jäädään odottamaan omaisuuden omistajan kuolemaa. Liiton mukaan tämä johtaisi ongelmallisiin tilanteisiin, kun yritysten ja maatalojen toimintaedellytysten sekä työllistämisen ja investointikyvyn kannalta tärkeitä sukupolvenvaihdoksia lykättäisiin odottamaan omistajan kuolemaa, jopa kymmenillä vuosilla eteenpäin.

Perheyritysten liitto toteaa, että vuonna 2017 toteutetun veroasteikkojen muutoksen jälkeen lahjaverotus on hieman keveämpää kuin perintöverotus. Sipilän hallituksen toteuttamaa muutosta perusteltiin sillä, että sen avulla haluttiin edistää elinaikana tapahtuvia sukupolvenvaihdoslahjoituksia. Liitto katsoo, että vastaava perustelu koskee myös muuta omaisuutta kuin yritysvarallisuutta ja toteaa lausunnossaan, että perheiden kesämökkien ja muuttotappioalueiden asuntojen siirtoa seuraaville sukupolville siirron kannalta järkevällä hetkellä ei pidä estää säätämällä lahjaverotus kireämmäksi kuin perintöverotus.

Perheyritysten liitto katsoo, verotuksen pitää olla omistusratkaisujen kannalta neutraalia. Jos omistaja päätyy myymään yrityksen, sen pitää tapahtua siksi, että vanha omistus pohja ei ole yrityksen ja omistajien kannalta enää paras mahdollinen. Myynnin ei pidä tapahtua verotuksen pakottamana. Liiton mukaan maksuajan on tärkeää olla koroton, jotta perintö- ja lahjaveron maksuaika lieventää veroon liittyviä ongelmia tehokkaasti.

Perheyritysten liitto toteaa lausunnossaan, että jos perintö- ja lahjaveron maksuaika toteutettaisiin niin, että vero on maksettava enintään kymmenenä keskenään

yhtä suurena vuotuisena eränä korkeintaan kymmenen vuoden aikana, se pienentäisi tehokkaasti maksuajan korottomuudesta aiheutuvaa valtion korkotulojen laskennallista menetystä (esitysluonnoksen arvion mukaan noin 10-20 miljoonaa euroa) ja mahdollista veron saamatta jäämisen riskiä.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry piti perintöveron maksuajan pidentämistä perusteltuna. Perittävän koron ei kuitenkaan tule olla kohtuuttoman korkea. On myös tärkeää huomioida perintö- ja lahjaveron suuri merkitys valtion budjetissa.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallitus pitää inhimillisenä, että velvollisuutta maksaa perintövero ennen kuin perintövaroja voidaan käyttää veron maksun rahoittamiseen, lievennetään maksuaikaa pidentämällä. Perintöveroista on aiheutunut monille rahoitusvaikeuksia, mikä on kirkkohallituksen mukaan saattanut lisätä diakonia-avun tarvetta seurakunnissa.

Suomen Yrittäjät ry:n näkemyksen mukaan ehdotus normaalin viivästyskoron perimisestä tarkoittaisi niin korkeaa korkotasoa, että esityksen tavoite voi jäädä saavuttamatta. Mikäli halutaan, että pidennetyllä maksuajalla aidosti helpotetaan verovelvollisten perintöveron rahoitusvaikeuksia, tulee korkotasoa laskea esitetystä.

Suomen Yrittäjät esittää, että jatkovalmistelussa esitystä tarkastellaan uudelleen perintöveron pidennetyltä maksuajalta mahdollisesti perittävän koron osalta. Suomen Yrittäjien näkemyksen mukaan esityksen tavoitteeseen nähden oikeasuhtainen ja kohtuullinen korkotaso voisi olla korkeintaan huojennetun viivästyskoron suuruinen.

Työn ja talouden tutkimus LABORE pitää uudistusta perusteltuna. Laboren mukaan koron ei pidä olla kuitenkaan kohtuuttoman korkea, jotta verovelvollisella on tosiasiallisesti aikaisempaa enemmän maksuaikaa veron maksamiseen. Toisaalta kohtuullinen korko on tarpeen, jotta verovelvollisella on kannustin maksaa tätä veroa myös ennen määräajan umpeutumista. Laboren mukaan luonteva viitetaso tälle korolle voisi olla se korko, mitä julkinen valta maksaa omista veloistaan. Täten uudistus ei rasittaisi julkisen talouden pitkän aikavälin tasapainoa. Laboren mukaan lahjaverot kytkeytyvät käytännössä osin perintöverotukseen ja siksi pitää luontevana, että lahjaverossa ja perintöveroissa noudatetaan riittävässä määrin yhdenmukaisuutta.

VATT ilmoitti, ettei sillä ole lausuttavaa asiassa.

Verohallinto katsoo, että perintö- ja lahjaverolain 56 §:n suhde kokonaisuudessaan nyt ehdotettuun vanhentumissääntöön olisi vielä arvioitava hallituksen esityksessä. Pykälää olisi muutettava esimerkiksi siten, että se koskisi perintöveron osalta vain maksueriin jakamista ja pidennetyn maksuajan korottomuutta (nykyisen pykälän 2 momentti).

Lahjaveroon sovellettaisiin edelleenkin säännöksiä maksueriin jakamisesta, pidennetyn maksuajan korottomuudesta ja verosaatavan 10 vuoden vanhentumisajasta

niissä tapauksissa, joissa lahjaveron maksamiselle myönnetty maksuaika ylittäisi viisi vuotta. Verohallinto ehdottaa muutettavaksi 56 §:n 3 momenttia seuraavasti: ”Useamman kuin viiden vuoden aikana kannettava lahjavero vanhentuu verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain (706/2007) 20 §:stä poiketen kymmenen vuoden kuluttua laskettuna sitä seuranneen vuoden alusta, jona vero on määrätty.” Jos momenttia muutettaisiin ehdotetusti, olisi lisäksi säädettävä sen soveltamisesta lain voimaan tullessa jo toimitettuihin perintöverotuksiin tai tilanteisiin, joissa perintöveron verovelvollisuus olisi ainakin alkanut ennen lain voimaantuloa.

Lopuksi Verohallinto toteaa kuitenkin, että uuden vanhentumisaikasaantelyn vaikutuksia Verohallinnon perinnän ja maksuliikkeen toimintoihin on syytä selvittää vielä tarkemmin. Näiden vaikutusten vuoksi saattaa olla tarvetta myös uusiin lähinnä muihin kuin perintö- ja lahjaverolain lakimuutoksiin tai vähintään järjestelmämuutoksiin Verohallinnossa.

Veronmaksajain Keskusliitto ry pitää esitettyä perintöveron maksuajan pidentämistä 10 vuoteen kannatettavana parannuksena kohtuuttomaan nykytilaan, mutta edellyttää maksuaikana perittävän koron huomattavaa kohtuullistamista esitetystä.

Verohallinnosta annetun lain lakitekstissä veroasiamies-virkanimikkeeseen kohdistuvien viittausten korvaaminen sukupuolineutraaleilla ilmaisuilla

Akava ry kannattaa ehdotusta.

Lakimuutosten toteuttaminen

Kansaneläkelaitos toteaa lausunnossaan, että esitetyillä toimenpiteillä ei ole merkittäviä vaikutuksia sairaskorvauksen vakuutusmaksujen maksupohjien kannalta, eikä aiheuta suurta painetta vakuutusmaksun korotukselle.

Suomen Kuntaliitto ry katsoo, että veroperustemuutosten esitetyt tavoitteet ovat yleisesti ottaen kannatettavia. Kuntaliitto pitää yleisesti välttämättömänä, että kaikki veroperustemuutokset kompensoidaan kunnille täysimääräisesti hallitusohjelman mukaisesti. Ansiotuloverotuksen kunnallisvero on selkeästi tärkein tulonlähde kunnille ja siten elintärkeä osa paikallistason palveluiden rahoituksessa.

Verohallinto toteaa, että lakimuutokset ovat toteutettavissa Verohallinnossa esitysluonnoksen mukaisina lausunnossa kuvatuin tarkennuksin. Osasta lakimuutoksia aiheutuu muutostarpeita Verohallinnon tietojärjestelmiin (parametrimuutoksia). IT-järjestelmien muutoksesta Verohallinnolle aiheutuvat ulkoiset kustannukset ovat arviolta noin 75 000–150 000 euroa. Järjestelmien muutoksen toteutuksesta Verohallinnolle aiheutuvat henkilöstömenot ovat arviolta vähintään noin 30 000 euroa (0,5 htv) ja enintään 80 000 euroa (0,8 htv). Lakimuutokset vaikuttavat Verohallinnossa muutoksina OmaVeroon ja muihin vastaaviin järjestelmiin, verotuksen tietojärjestelmään sekä ohjeisiin, lomakkeisiin, kirjeisiin ja päätöksiin. Lakimuutokset aiheuttavat Verohallinnossa lisäksi testausta sekä sisäistä koulutus- ja työmenette-

lyohjeistustarvetta virkailijoille. Muutoksista on myös tiedotettava ja ohjattava asiakkaita. Neuvonnassa on odotettavissa yhteydenottoja säännösten voimaantulon yhteydessä ja ennen sitä, kun taas verovalvontavaiheen työmäärä lisääntyy vasta säännösten voimaantulon jälkeen.

Verohallinnon mukaan vuodelta 2024 toimitettavaa ennakkoperintää varten veroasteikkojen, vähennysten ja muiden veroperusteiden parametriarvojen tulee olla Verohallinnossa selvillä viimeistään 17.11.2023, jotta Verohallinto ehtii asianmukaisesti määritellä ja testata verotuslaskennan sekä muodostaa verokortit ja ennakkoverot ajoissa.

Ehdotettujen muutosten ulkopuoliset ehdotukset

Veronmaksajain Keskusliitto ry kiinnittää huomiota laaja-alaisiin ansiotuloverotuksen indeksitarkistuksiin, jolloin muun ohessa myös eläketulon lisäveron tulorajaa on tarkistettava. Työeläkkeiden korkean indeksikorotusten myötä eläketulon lisävero kiristyi jo verovuonna 2023, minkä takia 47 000 euron alarajaa on syytä nostaa ensi vuodelle vuosien 2023 ja 2024 työeläkeindeksin nousun verran 53 000 euroon.